

Asia: VN/24895/2025

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi sähkön vähittäismyyntihintojen sääntelystä sähkön hintakriisin aikana ja Energiavirastosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

CARUNAN LAUSUNTO LUONNOKSESTA ESITYKSEKSI EDUSKUNNALLE LAEIKSI SÄHKÖN VÄHITTÄISMYNTIHINTOJEN SÄÄNTELYSTÄ SÄHKÖN HINTAKRIISIN AIKANA JA ENERGIAVIRASTOSTA ANNETUN LAIN 1 §:N MUUTTAMISESTA

Caruna Oy ja Caruna Espoo Oy (jäljempänä "Caruna") kiittävät mahdollisuudesta lausua asiassa ja toteavat lausuntonaan seuraavaa.

Pidämme kannatettavana tavoitetta turvata kotitalouksien ja pienten yritysten asema poikkeuksellisessa sähkön hintakriisissä.

Sähkönjakeluyhtiön, kuten Carunan, näkökulmasta lakiluonnoksessa on kuitenkin merkittävä ongelma: vaikka laissa on nimenomaisesti kyse sähköenergian hinnasta ja siten vähittäismyyntitoiminnasta, lakiluonnoksen mukaisesta toimeenpanosta aiheutuisi verkkoyhtiölle huomattavia valvontatehtäviä ja lisäkustannuksia, joita vastaavia tuloja verkkoyhtiöllä ei ole mahdollista kerätä, sekä epäselvyyksiä vastuunjaon osalta. Ratkaisuna Caruna ehdottaa, että sähkönmyyntiyhtiöt hyödyntävät Datahubia, ja että vastuunjako selvennettäisiin.

Ehdotuksen mukaan "[v]erkonhaltijan tai mittausalueen tasevastaavan, joka on vastuussa mittausalueen sähköntoimitusten mittauksesta ja selvityksestä, tehtävänä olisi laskea säänneltyyn hintaan oikeuttavan sähköenergian kulutuksen määrä loppukäyttäjän sähkönkäyttöpaikkaan (4.1)." Lisäksi todetaan että "[m]ikäli hintasääntely otettaisiin käyttöön, aiheuttaisi se verkonhaltijalle tai

mittausalueen tasevastaavalle lisäksi hallinnollista taakkaa sen toteamisessa, onko loppukäyttäjän pienyritys vai ei (4.2.2).” Tähän toteamiseen liittyen, verkonhaltijalle tulee ”velvollisuus vastaanottaa ja tarkastaa pienten yritysten tilinpäätösasiakirjat tukikelpoisuuden todentamiseksi.”

Caruna ehdottaa, että kuvailun mukainen pienyrityksen määrittäminen hoidettaisiin sähkön vähittäismarkkinoiden keskitetyn tiedonjärjestelmän (”Datahub”) kautta, tai suoraan sähkömyyjän toimesta. Datahub:iin tulisi saada automaattisesti patentti ja rekisterihallituksen tiedoista yritysasiakkaan liikevaihto, taseen loppusumma ja henkilöstön määrä. Datahub:issa pitäisi niiden pohjalta merkitä tieto ”pienen yrityksen” statuksesta sähkönmyyjien saataville.

Pykälä 9 § mukaan ”[v]erkonhaltija tai mittausalueen tasevastaava, joka on vastuussa mittaus-alueen sähköntoimitusten mittauksesta ja selvityksestä, laskee edellä 6–7 §:ssä säädetyn säänneltyyn hintaan oikeuttavan sähköenergian kulutuksen määrän loppukäyttäjän sähkökäyttöpaikkaan. Verkonhaltijan ja mittausalueen tasevastaavan on ilmoitettava kyseinen määrä sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon järjestelmään.” Lisäksi ehdotetun lain mukaan säänneltyä hintaa sovellettaisiin kotitalousasiakkaiden (henkilötunnuksella yksilöitujen sähkösopimusten loppukäyttäjien) osalta enimmillään 80 prosenttiin ja pienten yritysten osalta enintään 70 prosenttiin niiden edellisen vuoden vastaavan kuukauden kulutuksesta.

Hyvityksen laskenta vaatii siis pääsyä asiakkaan edellisen vuoden vastaaviin mittautustietoihin. Sähkönmyyjällä on saatavilla mittautustiedot vain siltä ajalta, kun on toiminut sähkönmyyjänä. Myyjä ei siis pysty laskentaa tekemään jos myyntisopimus ei ole vielä ollut voimassa edellisen vuoden vastaavana ajankohtana.

Ratkaisuna Caruna näkee, että laskennat toteutettaisiin Datahubin toimesta. Datahubista löytyy keskitetysti kaikkien verkkoyhtiöiden mittautustiedot, tehden tästä kustannustehokkaamman ratkaisun verrattuna siihen, että jokaisen yksittäisen verkkoyhtiön tulisi rakentaa järjestelmätoiminnallisuudet tähän liittyvää kulutuslaskentaa varten.

Työ- ja elinkeinoministeriö arvioi, että järjestelmä- ja muut muutuskustannukset olisivat karkeasti 1–3 miljoonaa euroa. Caruna näkee, että arvioidun kustannushaitarin alaraja (1M€) on hyvin alhainen. On myös mahdollista, että kustannukset toimialatasolla muodostuisivat myös ehdotettua ylärajaa korkeammiksi (3M€), riippuen toteutustavasta.

Perustuen aikaisempiin kehityskustannuksiin, Caruna arvioi omiksi kustannuksiksi toimeenpanosta (järjestelmäkehitys) noin 50.000–200.000 euroa. Lisäksi tulevat datahubin kehityskustannus sekä verkonhaltijoiden sisäisiin prosesseihin liittyvät kustannukset.

Edellä mainittu korostaa sitä, että ylimääräisten järjestelmäkustannusten minimoimiseksi olisi järkevää, että laskennat tehtäisi suoraan Datahubissa, jossa tarvittavat tiedot ovat jo toimitettuna. Tällä vältettäisi verkkoyhtiön ja Datahubin väliseen tiedonsiirtoon ja verkkoyhtiöiden järjestelmämuutoksiin kohdistuvat kustannukset.

Lopuksi, jos verkkoyhtiöiden sisällyttämisellä usean kohdan osalta lähinnä haetaan ratkaisua sille, jos vähittäismyyjä kriisitilanteessa kaatuisi, tämä on tarpeetonta: vastaavassa tilanteessa myyntiyhtiön tehtävät, mukaan lukien hintakriisitehtävät, siirtyisivät ilman erillistä mainintaa toimitusvelvollisen myyntiyhtiön vastuulle. Jos tähän tapahtumaketjuun varautuminen siis on sisällyttämisen tarkoitus, tämä tulisi mainita erikseen ja jättää muualta pois. Nyt vastuut eivät ole kovin selkeät verkonhaltijan ja tasevastaavaan välillä. Caruna haluaa myös huomauttaa, että muiden EU-maiden osalta ei suunnitella verkkoyhtiöiden sekaannuttamista mahdollisiin energia-hyvityksiin.

Caruna on suomalainen sähköverkkoyhtiö. Turvaamme luotettavan sähkönjakelun asiakkaille – myös sähkökulutuksen kasvaessa ja siirtyessämme fossiilisesta uusiutuvaan energiaan. Investoimalla sähköverkkoon varmistamme, että asiakkaamme voivat käyttää kotimaista, uusiutuvaa energiaa sekä toimia sähkön pientuottajina. Tuomme sähkön 742 000 asiakkaallemme Etelä-, Lounais- ja Länsi-Suomessa, Joensuussa sekä Koillismaalla vastaten 20 % Suomen sähkönjakelusta.

Liuhala Kalle
Caruna Oy

Wickström Emil
Caruna Networks Oy - Kalle Liuhala, Sähköverkkojohtaja